

Kompostointiopas

Rosk'n Roll Oy Ab

LUKIJALLE

Tämä opas tarjoaa ohjeita ja vinkkejä avuksi niille, jotka haluavat ryhtyä kompostoimaan. Opas on tarkoitettu ensisijaisesti käytettäväksi omakoti- ja rivitaloissa ja pienemmissä kerrostalokiinteistöissä.

Kirjanen sisältää käytännön tietoa kompostin hoidosta ja kuvailee mitä kompostissa tapahtuu. Oppaassa käsitellään myös mahdollisia ongelmia, niiden syitä, ennaltaehkäisyä ja ratkaisuja. Oppaan yleiset ohjeet ovat käyttökelpoisia kompostointia aloitettaessa. Myöhemmin käytäntö muokkaa eri ratkaisut kuhunkin kiinteistöön sopiviksi.

Hangon kaupungin ympäristösihteeri Marina Heino on koonnut kirjaseen hyödyntäen runsaasti eri kirjallisuutta. Rosk´n Roll on päivittänyt esitteen tiedot.

Piirroksat: Tuija Tamminen, Rosk´n Roll Oy Ab

SE/011/01
FI/11/1

344 044

SISÄLLYSLUETTELO

Jätehuoltomääräykset säätelevät kompostointia.....	4
Varusteet.....	5
Mitä kompostissa tapahtuu.....	7
Otolliset olosuhteet.....	7
Kun komposti toimii.....	8
Kompostin perushoito.....	8
Ongelmien torjunta.....	9
Kompostin tyhjentäminen.....	12
Seosaineita.....	14
Kompostorin rakennusohjeet.....	16
Muistiinpanoja.....	18
Lajitteluohjeet.....	19

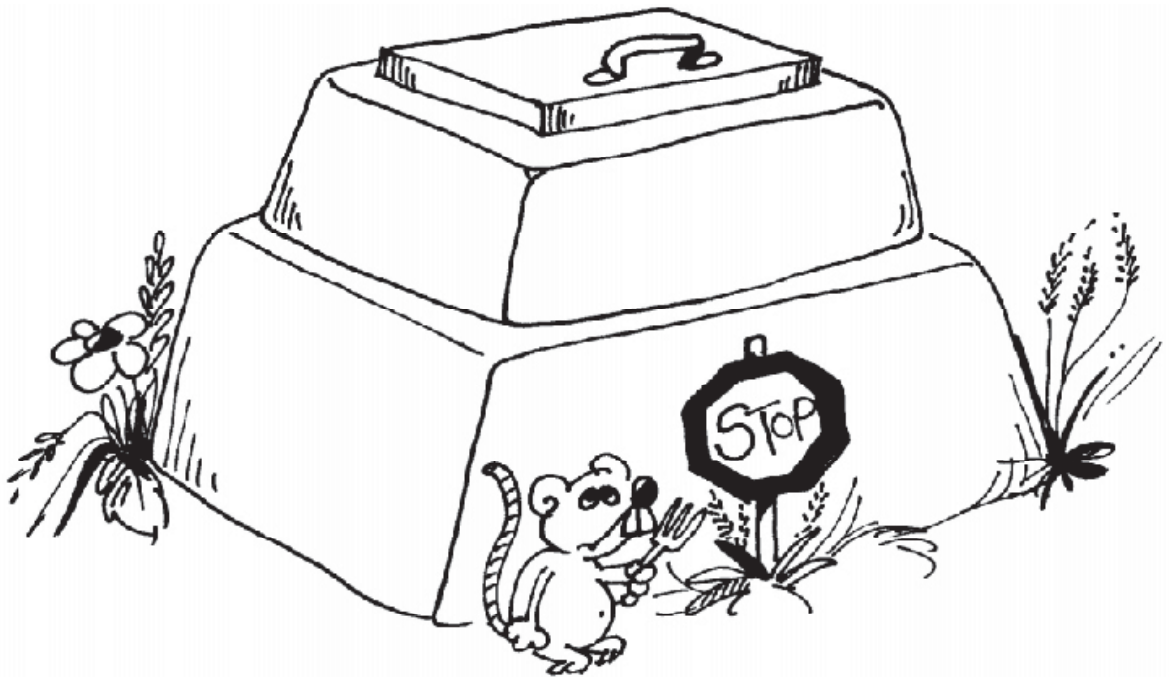
JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYKSET SÄÄTELEVÄT KOMPOSTOINTIA

Kiinteistöllä saa kompostoida siellä muodostuvaa biojätettä ja puutarhajätettä. Taajama-alueella lannan, lietteen ja käymäläjätteen kompostointi on kielletty muussa kuin siihen tarkoitukseen erityisesti suunnitellussa kompostointilaitteessa (esim. kompostikäymälä). Puutarhajätteitä saa kompostoida vain asianmukaisessa kehikossa.

Komposti on sijoitettava, rakennettava ja hoidettava niin, etteivät haittaeläimet pääse siihen ja ettei siitä aiheudu haittaa terveydelle ja ympäristölle.

Biojätteen ympärivuotisen kompostoinnin tulee tapahtua lämpöeristetyssä kompostointisäiliössä eli kompostorissa. Kompostoriin ei saa sijoittaa jätteitä, jotka haittaavat kompostoitumista tai kompostituotteen käyttöä. Näitä ovat esim. vaaralliset jätteet, tuhkat, muovit ja metallit. Kompostia tai kompostoria ei saa sijoittaa 15 metriä lähemmäksi kaivoa eikä ilman naapurin suostumusta yhtä metriä lähemmäksi tontin rajaa, ellei paikallisviranomaisen toisin määrää.

Vierekkäiset kiinteistöt/naapurit voivat keskinäisen sopimuksen perusteella käyttää samaa lämpöeristettyä kompostoria.

VARUSTEET

Kompostointia varten tarvitaan seuraavia varusteita:

- * kompostisäiliö eli kompostori
- * seosainetta talousjätteen peittämiseksi
- * (kannellinen) säiliö seosaineelle
- * kauha seosainesäiliöön
- * kompostijäteastia keittiöön
- * hoitotoimia varten talikko sekä tarpeen mukaan muita välineitä, kuten lämpömittari ja hoitovihko

Kompostori

Talous- eli keittiöjätteen kompostointi on sallittu vain suljetussa kompostorissa. Kompostorin tulee olla lämpöeristetty ja haitta-eläimiltä suojattu, jos biojätettä kompostoi ympärivuotisesti. Lisäksi on tärkeää, että kompostorin rakenne mahdollistaa ilmankierron. Kompostoreita on markkinoilla useita eri malleja, joista lisätietoja saa muun muassa Rosk'n Rollista.

Yhden perheen biojätteitä varten tarvitaan 150-400 litran kompostori, yhden perheen bio- ja puutarhajätteille vähintään 400 litran kompostori ja 10 huoneiston kerros- tai rivitalon biojätteille vähintään 500 litran kompostori. Kompostorin koko on luonnollisesti riippuvainen asukasrakenteesta ja puutarhajätteiden määrästä.

Suuremmissa kiinteistöissä kannattaa hankkia kaksi kompostoria. Tällöin kompostoreita voidaan käyttää vuorotellen. Kun toista käytetään, kypsyy multa toisessa. Samasta syystä on markkinoilla kompostoreja, joissa säiliö on jaettu kahteen osaan väliseinällä.

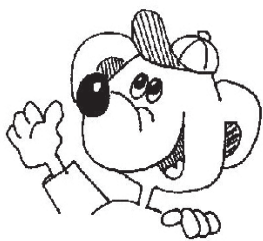
Seosaine

Seosainetta käytetään parantamaan talousjätekompostin ilmaavuutta, sitomaan kosteutta ja hajoamisessa vapautuvaa typpeä. Seosaine edistää tehokasta lahoamista ja ehkäisee hajun ja kärpästen esiintymistä.

Seosaineena voi käyttää:

- * risuhaketta
- * lehti- ja neulaskariketta
- * puunkuorintajätettä
- * silputtua olkea
- * vanhaa kompostia
- * kutterilastua
- * sahanpurua (ei pelkästään)
- * turvetta (ei pelkästään)

Kuukaudessa tarvitaan noin 10-15 litraa seosainetta tai 120-180 litraa (1-2 säkkiä) vuodessa asuntoa kohden. Eri seosaineiden käyttöominaisuudet esitellään sivuilla 14-15.

Jos puutarhajätteitä kuten lehtiä ja risuja aikoo käyttää seosaineena, ne kannattaa ottaa säilöön kuivina. Muutoin kostea seosaine jäätyy talvella.

Seosaine ja kauha

Seosainetta säilytetään kompostorin vieressä esim. 50-250 litran kokoisessa, mielellään kannellisessa säiliössä. Säiliössä kannattaa säilyttää kauhaa. Tällöin kompostin käyttäjät voivat heti peittää jätteet seosaineella.

Kompostijätösanko

Kompostiin vietävät jätteet erotellaan jo keittiössä omaan astiaansa. Kompostijäteastia voi olla noin viiden tai kymmenen litran kokoinen perheen koon ja ruokailutottumusten mukaan. Liian suuria astioita ei kannata hankkia, jos keittiötilat ovat ahtaat. Jos jätettä tulee hyvin vähän, ei uutta astiaa välttämättä tarvita, vaan jätteen voi kerätä esim. maitopurkkiin tai pussiin, joka tyhjenetään kompostiin. Muovittamattoman paperipussin voi laittaa mukaan kompostoriin maatumään.

Mikäli talossa on suunnitteilla keittiöremontti, kannattaa myös jätetilat korjata avarammiksi ja toimivimmiksi. Nykyisin on saatavilla kaappeja, joihin mahtuu tarpeen mukaan 2-4 jäteastiaa kiskoilla olevaan telineeseen.

Hoidon apuvälineet

Kompostin hoidossa tarvitaan talikko tai möyhennin, jolla kompostia voidaan tarvittaessa sekoittaa.

Kompostin toiminnan tehokkuutta voidaan halutessa tarkastella lämpötilamittauksin. Sopiva on esimerkiksi mittari, jonka asteikko on nolasta sataan. Erityisesti lapsien mielestä on kiinnostavaa seurata lämpötilojen muutoksia kompostissa. Sopiva lämpötila kompostissa on 30 °C ja 50 °C välillä. Alhaisempi lämpötila on osoituksena melko hitaasta toiminnasta. Jos lämpötila on kovin korkea, muodostuu kompostissa runsaasti typpeä, mikä poistuu kompostista ammoniakkina.

Mikäli useampi talous osallistuu yhteiseen kompostointiin, tulee kaikkia osallistujia opastaa. Asukkaille kannattaa jakaa kirjalliset ohjeet, joista selviää ainakin, miten jätteet lajitellaan ja kuinka kompostoria käytetään.

MITÄ KOMPOSTISSA TAPAHTUU

Lahoaminen on eloperäisen aineen hajoamista, jonka aiheuttavat luonnostaan jätteessä olevat pieneliöt - bakteerit, sädesienet ja sienet. Nämä happea vaativat aerobiset pieneliöt käyttävät ravintonaan eloperäisiä jätteitä (kts. takakansi) ja toiminnan tuloksena jätteistä muodostuu hiilidioksidia, vesihöyryä, ravinnesuoloja ja humusta.

OTOLLISET OLOSUHTEET

Kompostissa lahottajaeliöt tarvitsevat toimiakseen happea. Mikäli happi loppuu, jäte alkaa toisten pieneliöiden toimesta mädäntyä, jolloin muodostuu useita pahanhajuisia yhdisteitä. Toimivassa kompostorissa onkin otettu huomioon ilmankierto. Kompostoituvan jätteen täytyy olla sopivan huokoista, jotta happi kulkeutuu kompostin sisäosiinkin. Helposti tiivistyviä aineita kuten ruoantähteitä tai tuoretta ruohoa kompostoitaessa lisätään väliin kuohkeuttavaa seosainetta. Liian suuren kompostin keskiosassa tulee helposti hapen puutetta. Kompostin sekoittaminen parantaa ilmankiertoa.

Hapen lisäksi pieneliöt vaativat toimiakseen kosteutta. Liian märässä kompostissa vesi syrjäyttää hapen huokosista ja lahoaminen muuttuu mätänemiseksi. Liian kuivassa kompostissa pieneliöiden toiminta pysähtyy, mutta alkaa heti uudelleen kosteuden tultua sopivaksi. Kompostimassan sopiva kosteus on 50-70 %. Silloin siitä irtoaa nyrkissä puristettaessa pisara vettä.

Pieneliöt tarvitsevat toimiakseen myös monipuolisesti ravinteita. Erityisesti typpi on lahottajille tärkeä rakennusaine ja hiili tärkeä energianlähde. Typpeä on runsaasti ruokajätteessä, hiiltä kuivissa kasvijätteissä.

Typpeä ja hiiltä pitäisi kompostissa olla sopivassa suhteessa. Jos typpeä on liian vähän, ei komposti tehokkaasti lahoa ja jätteen hajoaminen voi kestää useamman vuoden. Pelkkää puutarhajätettä kompostoitaessa voi lahoamista tehostaa lisäämällä kompostiin jotain typpipitoista kuten lannoitetta tai ureaa.

Happi
Jos happi
loppuu, jäte
mätänee

Kosteus
Ainoastaan
kosteaa jäte
maatuu

Ravinteet
Seosaine
parantaa
ravinne-
tasapainoa

Jos kompostista puuttuu sopivassa muodossa olevaa eloperäistä hiiltä, ylimääräinen typpi haihtuu pois. Tämä vähentää lopputuotteen arvoa lannoitteena ja lisäksi komposti saattaa haista ammoniakille. Runsastyyppiseen talousjätekompostiin kannattaa lisätä riittävästi hiiltä sisältävää seosainetta sopivan typpi-hiilitasapainon aikaansaamiseksi. Sopivia hiilipitoisia aineita ovat mm. sahanpuru, puunhake, kuorike ja olkisirppu.

KUN KOMPOSTI TOIMII

Kun komposti toimii hyvin, lahottajaeliöiden elintoiminoista muodostuva lämpö nostaa kompostin lämpötilan jopa 50-70 °C:een.

Kompostoitumisen vaatima aika vaihtelee olosuhteiden ja kompostoitavien lähtöaineiden mukaan. Hyvässä kompostisäiliössä jäte maatuu kuukaudessa niin paljon, ettei lähtöaineita enää erota. Kun uutta jätettä ei enää lisätä, alkaa kompostin lämpötila hitaasti alentua. Tällöin komposti kypsyy vielä kuukausia, jopa vuosia. Kun komposti on valmis, on sen lämpötila laskenut ulkoilman lämpötilan tasalle.

Toimivassa kompostissa jätteet painuvat kasaan, sillä osa aineesta muuttuu kaasuiksi. Erään arvion mukaan kompostituotteen paino on noin 40-45 % kompostiin viedyn jätteen painosta ja 20 % tilavuudesta.

KOMPOSTIN PERUSHOITO

Komposti saattaa toimia mainiosti ilman erityisiä hoitotoimia, mikäli kaikki käyttäjät muistavat lisätä kompostiin riittävästi seosainetta. Kompostorin haitattomasta ja tehokkaasta toiminnasta on kuitenkin oltava varma, joten komposti on tarkistettava mielellään ainakin kaksi kertaa viikossa.

Kompostia tarkistettaessa kiinnitetään huomiota kompostin hajuun, kosteuteen ja täyttöasteeseen. Tarvittaessa lämpötila voidaan mitata. Havaintojen perusteella ratkaistaan hoidon tarve. Mikäli kompostiin on joutunut sinne kuulumattomia jätteitä kuten muovia ja metallia, ne poistetaan.

Jos komposti haisee, sitä ilmastoidaan sekoittamalla talikolla ja lisäämällä seosainetta jätteen sekaan. Aktiivisimmin lahoava osa (20-30 cm kompostin yläpinnasta) vaatii eniten happea ja yleensä sen pöyhiminen riittää.

Vaikkei kompostissa olisikaan hajuja, kannattaa kompostia pöy-

Kompostia on sekoitettava

hiä kerran tai kaksi kertaa kuukaudessa. Näin saadaan erityyppiset jätteet sekoitettua keskenään ja reunamilla olevat jätteet siirrettyä kompostin kuumaan keskiosaan. Samalla saa tasattua täyttöaukon eteen helposti muodostuvaa kasaa.

Lisättäessä kompostiin ruokajätettä, kompostin pinta aina peitetään seosaineella. Erityisesti liha- ja kalajätteet pitää peittää erittäin huolellisesti, sillä pintaan jäädessään ne helposti haisevat ja houkuttelevat kärpäsiä kompostiin.

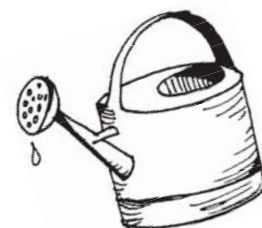
Käytä aina seosainetta

ONGELMIEN TORJUNTA

Perushoidon lisäksi komposti tarvitsee hoitoa vain, jos näyttää siltä, että olosuhteet ovat muuttuneet lahoamiselle epäedullisiksi tai jos esiintyy muita ongelmia kuten hajua tai kärpäsiä.

Yksi tyypillisimmistä ongelmista kompostoinnissa on kompostin kuivuminen. Tällöin kompostissa ei tapahdu maatumista. Komposti on kylmä ja materiaali ei painu kasaan. Seosmateriaalia tulee käyttää kompostissa varsin paljon riittävän ilmansaannin turvaamiseksi, ja koska seosmateriaali on kuivaa saattaa kompostin kosteuspitoisuus tulla liian alhaiseksi. Kuuma komposti saattaa lisäksi haihduttaa melko paljon nestettä.

Liian kuiva tai liian märkä

Kompostin kosteuden toteaminen sujuu parhaiten pöyhimisen yhteydessä, kun kompostin sisäosat ovat esillä. Kompostoituvan aineksen pitäisi tuntua samalta kuin kuivaksi puristetun pesusienen; sen pitäisi olla selvästi kostea, mutta siitä ei saa tippua vettä. Noin 20 cm:n syvyydellä oleva kuivahko harmaa kerros (joka muodostuu säderihmastosta) osoittaa, että komposti on liian kuiva.

Mikäli komposti vaikuttaa kuivalta, sitä kastellaan muutamalla litralla vettä (esim. perunan tai muiden kasvisten keitinvedellä). Mikäli kompostisäiliö on suhteellisen tiivis, kompostia joutuu kastelemaan ehkä muutaman kerran vuodessa. Kastelun jälkeen on kompostia hyvä sekoittaa kosteuden tasaamiseksi. Vettä ei saa valua kompostin läpi.

Muurahaisten ilmaantuminen kompostiin on merkinä liiasta kuivuudesta. Muurahaiset eivät ole kompostille vahingollisia. Ongelma poistuu edellä mainituilla tavoilla.

Komposti tulee harvoin liian märäksi. Tarvittaessa liiallista kosteutta voi poistaa kosteutta imevän seosaineen käytöllä ja kompostia sekoittamalla. Sekoittaminen edistää kosteuden haihtumista ja torjuu liiallisesta kosteudesta johtuvaa hapenpuutetta ja hajua.

Haju

Kompostin hajua on hankala arvioida puolueettomasti. Jonkun mielestä komposti haisee, kun taas muut saattavat olla kompostin toimintaan täysin tyytyväisiä. Ongelma saattaa enemmänkin olla erilaisessa asennoitumisessa kuin erilaisessa hajuaistissa. Komposti ei koskaan ole hajuton. Hyvin hoidettu komposti ei kuitenkaan haise pahalle.

Käyttövirheistä aiheutuneet selvät hajuongelmat ovat suhteellisen helppo poistaa. Hajuongelmat tulisikin korjata mahdollisimman nopeasti, jottei lisähaittoja ilmenisi ja jottei kompostointia kohtaan muodostuisi kielteisiä asenteita.

Komposti voi haista, kun kompostiin on tuotu runsaasti liha- ja kalajätettä, joita ei ole sekoitettu muuhun jätteeseen eikä peitetty seosaineella. Jos kompostiin tulee hyvin paljon ja hyvin useasti helposti tiivistyvää jätettä, hapen saanti vaikeutuu ja komposti alkaa mädäntyä. Hajun syynä voi olla myös liian pitkä tauko kompostin sekoittamisessa.

Sekoita komposti ja lisää seosainetta

Haiseva komposti on perusteellisesti sekoitettava mahdollisimman syvältä. Kompostiin lisätään kuohkeaa ja mielellään myös hajua imevää seosainetta (kts. sivu 14-15). Muutaman päivän ajan on hyvä käydä pöyhimässä kompostin pintaosia ja tarkistaa, ettei haju ole ehtinyt houkutella kärpäsiä.

Kärpäset

Jos kompostissa on kärpäsiä, saattaa torjunnaksi riittää kompostin huolellinen sekoittaminen ja seosaineen runsas käyttö.

Mikäli kompostiin on tullut kärpästen toukkia, voi niitä torjua kääntämällä toukat kompostin kuumaan keskiosaan. Kärpästoukat eivät yleensä kestä yli 43°C:n lämpötilaa.

Pyretriini hajoaa luonnossa

Mikäli nämä toimenpiteet eivät auta, voidaan torjuntaan käyttää pyretriinipohjaisia torjunta-aineita. Nämä torjunta-aineet hajoavat nopeasti luonnossa, eikä niistä jää jäämiä kompostiin. Pyretriini tehoaa nopeasti sekä toukkavaiheessa oleviin että aikuisiin kärpäsiin. Pyretriinipohjaisia torjunta-aineita saa puutarhaliikkeistä.

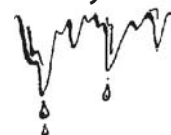
Ennaltaehkäise kärpästen esiintymistä

Kriittisin vaihe kärpästen esiintymisen kannalta näyttää olevan uuden kompostin aloittaminen kesällä. Ennen kuin kompostiin kertyy runsaasti jätettä ja kompostin lämpötila nousee, kannattaa seosaineen riittävän lisäyksen suhteen olla huolellinen.

Talvella komposti saattaa jäätyä, jos kompostista pääsee haihtumaan enemmän lämpöä kuin pieneliöiden toiminnoista muodostuu. Tämä voi johtua esimerkiksi seuraavista syistä:

- ❖ Kompostiin tulee niin vähän ravinnepitoista jätettä, että pieneliöt eivät toimi vilkkaasti eivätkä siis tuota lämpöä.
- ❖ Kompostori on huonosti lämpöeristetty. Seinämien läpi tai kannen raoista haihtuu lämpöä pois.
- ❖ Kompostimassaa on hyvin vähän, jolloin kompostin sisällä oleva helposti kylmenevä ilmatila jäähdyyttää kompostia. Tällainen on tilanne esim., jos joutuu aloittamaan uuden kompostorin täyttämisen talvella.

Jäätyminen

Jäätymistä voi estää valitsemalla hyvin lämpöeristetyn kompostorin. Tarpeen mukaan kompostoria voi tiivistää ja eristää esim. talvella kasaamalla lunta kompostorin seinustalle. Kompostimassa kannattaa talven lähestyessä pitää mahdollisimman suurena, jotta se paremmin säilyttäisi lämpöä.

Mahdollisuuksien mukaan kannattaa kompostoritila mitoittaa niin, ettei kompostoria talven aikana tarvitse tyhjentää. Tyhjäkössä kompostorissa ei jätettä kylmän aikana kannata levittää, sillä kasa säilyttää lämmön paremmin. Hapen saannista kasan sisäosissa on muistettava pitää huoli käyttämällä riittävästi seosainetta.

Mikäli talvella joutuu aloittamaan kompostoinnin, todennäköisesti massa ensin jäätyy. Kun kompostori on täyttynyt kolmasosaan tai puoleen väliin saakka, lähtee hyvin lämpöeristetty komposti yleensä itsekseen käyntiin, jos kompostoriin laitetaan riittävästi jätettä.

Tässä vaiheessa käynnistymistä voi myös edistää kaatamalla kompostiin muutaman litran lämmintä vettä, johon on mahdollisesti lisätty typpipitoista ainetta kuten kanankakkarakeita tai ureaa. Vaihtoehtoisesti kompostoriin voi upottaa vuorokauden ajaksi kuumalla vedellä täytettyjä muovipulloja. Käynnistymisen yhteydessä kompostiin pitäisi viedä riittävästi hajotettavaa ruokajätettä. Tällöin pieneliöillä on riittävästi ravintoa lämmön tuottamiseen. Juuri sisältä tuotu kompostijäte tuo lisäksi lämpöä kompostiin.

Jälki-
kompostointi

KOMPOSTIN TYHJENTÄMINEN

Jos kompostimassa ei ole maatumut tarpeeksi kompostorissa, voi maatumista jatkaa jälkikompostoinnissa. Tähän tarkoitukseen voi käyttää esim. lämpöeristämätöntä kompostoria tai koota kompostimassasta kasan maahan. Tarkista että kaikki eläinperäiset biojätteet ovat maatuneet kunnolla ennen jälkikompostointia.

Jos jälkikompostointi tapahtuu kasassa, pitäisi se olla leveydeltään ja korkeudeltaan metrin kokoinen. Pituus vaihtelee tarpeen mukaan. Kasa suojataan kuivuudelta ja sateelta muovilla tai muulla peitteellä. Ilmankierto järjestetään peitteen liepeiden alta tai tekemällä peitteeseen ilmareikiä. Jälkikompostoinnin aikana hapen tarve ei tosin ole niin suuri kuin varsinaisen maatumisen aikana.

Milloin komposti
on valmis?

Komposti saa kypsyä kasassa niin kauan, että multa on valmista. Jälkikompostoinnin aikana kasaa voi tarvittaessa kastella ja sekoittaa päällimmäisiä osia kasan sisään.

Komposti alkaa olla valmis, kun sen lämpötila on laskenut pysyvästi lähelle ympäristön lämpötilaa muusta syystä kuin esim. liiallisen kuivuuden vuoksi.

Valmis komposti on väriltään tummanruskeaa tai lähes mustaa. Täysin musta väri voi olla merkinä siitä, että komposti on liian märkä. Kompostimullan pitää näyttää tasalaa-tuiselta ja kuohkealta. Kananmunan kuoret lahoavat hyvin hitaasti, mutta niiden näkyminen ei huononna kompostimullan laatua. Kompostituotteen on tuoksuttava miellyttävän multamaiselta.

Lämpötilan alenemisen jälkeen kompostin kypsyminen jatkuu. Kypsymisen aikana sädesienet ja maabakteerit muuntavat kompostia pysyvimmiksi humusyhdisteiksi ja mullaksi.

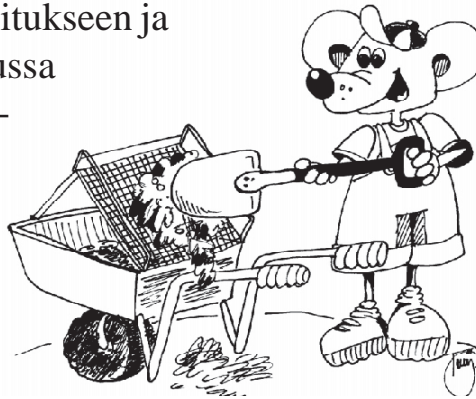
Mullassa ei saisi olla paljon lahoamattomia hiilipitoisia kasvijätteitä kuten seosaineita, jotka eivät ole ehtineet olla kompostissa pitkään. Kasvijäte jatkaa maatumistaan ja saattaa sitoa maassa olevia ravinteita lahottajaeliöiden käyttöön. Tällöin kasvien ravinne-tilanne voi jopa huonontua. Jos hiilipitoinen aine on kuitenkin hyvin hidasta lahoamaan (esim. kutterinpuru), ei tästä ole paljon haittaa, sillä kompostin mukana maahan tulee ravinteita. Kompostituotteen ulkonäölle on eduksi, jos pystyy käyttämään suhteellisen nopeasti lahoavaa seosainetta kuten lehtipuiden risuhaketta.

Jos kompostimullan kypsyysden haluaa tietää tarkasti, voi suorittaa ns. krassitestin.

Testi tehdään siten, että laitetaan 10 grammaa krassinsiemeniä kasvamaan kompostimultaan. 5-6 päivän kuluttua on huoneenlämmössä kasvanut vähintään 20-30 grammaa krassia. Jos paino on alhaisempi, on kompostimulta maatumatonta ja siinä on jäljellä aineita, jotka estävät kasvien kasvua. Vertailun vuoksi olisi hyvä kasvattaa sama määrä krassia tavallisessa mullassa.

Eri kypsyysasteessa olevaa kompostimultaa käytetään eri tarkoituksiin. Valmista multaa voidaan käyttää nurmikoiden, kukkaistutusten ja pensaiden lannoitukseen ja maanparannukseen tai kukkaruukussa hiekkaan sekoitettuna. Kompostimulta voidaan levittää puutarhaan mihin vuodenaikaan tahansa, mutta yleensä se tehdään kevät- tai syystöiden yhteydessä. Levittäessä kompostimultaa kasvimaalle, kannattaa multa sekoittaa maahan. Pitkälle maatunut multa on lannoitteena hidaskaikutteinen, mutta hyvää maanparannusainetta.

Seulo kompostimulta hienoksi

Nurmikoille kompostimultaa voidaan levittää noin 1-2 cm ja maanparannukseen käytettäessä 5-10 cm paksuinen kerros. Jos kompostimultaan haluaa istuttaa kasveja, kannattaa varmistua, että multa on täysin maatunut. Muutoin multa jatkaa kypsymistään, jolloin kasvien käytöstä saattaa poistua ravinteita. Jos kompostimultaa käyttää ruukkukasveille ja viljelypalstoille, kannattaa lisätä joukkoon tavallista multaa, jottei kasvualusta ole liian voimakasta.

Vähän maatunut kompostimulta on yleensä voimakasta lannoitetta. Se sopii käytettäväksi pensaiden ja puiden alla, kateviljelyyn ja nurmikolle levitettäväksi.

Kompostimulta lisää kasvien kasvua. Suuri eloperäisen aineen määrä ylläpitää voimakasta lahottajaeliöstöä, joka puolestaan pitää kurissa kasvitauteja aiheuttavia pieneliöitä. Humus-pitoisuuden lisääntyminen parantaa maan vesi-, ilma-, lämpö- ja ravinnetaloutta ja mururakennetta. Ravinteet ovat suhteellisen niukkaliukoisessa muodossa. Tämän vuoksi ravinteet eivät kovin helposti huuhtoudu sateen mukana pois kasvien ulottuvilta. Kompostimulta sisältää myös sellaisia hivenaineita, joita keinolannoitteissa ei ole.

SEOSAINEITA

1. Kuivat puiden lehdet ja neulaset

Pihajätteet kannattaa käyttää seosaineena. Haravointijätteen mukana olevat neulaset tai kuiva ruoho soveltuvat sellaisenaan käytettäväksi seosaineena. Pelkät puiden lehdet painuvat helposti kompostissa kuiviksi levyiksi, jotka estävät ilman kiertoa. Lehtien kanssa kannattaa käyttää samanaikaisesti jotain muuta karkeampaa seosainetta kuten haketta tai kääntää kompostia talikolla lehtien lisäämisen jälkeen.

Tuoreet kasvijätteet eivät ole seosainetta. Ne eivät lisää kompostin ilmavuutta, eivätkä sido typpeä, joten ne ovat rinnastettavissa ruokajätteeseen.

2. Hake

Hake on erittäin hyvä seosaine, sillä se pitää kompostin ilmavana ja lahoaa nopeasti. Lehtipuun hake hajoaa nopeammin kuin havupuusta tehty hake. Haketus on hyvä tapa saada pensaiden ja puiden leikkuutähteet hyötykäyttöön. Haketta voi itse vuokratulla silppurilla tai ostamalla silppurin esim. yhdessä naapurin kanssa.

3. Kutterilastu ja sahanpuru

Kutterilastu kuohkeuttaa kompostia hyvin ja kuivana lastut eivät jäädy. Ne eivät sido typpeä eivätkä kosteutta erityisen hyvin. Lastu lahoaa hitaasti, joten se vaatii jälkikompostointia. Kutterilastua saa esim. puusepänliikkeistä ja sahoilta. Lastu ei saa olla suoja-aineilla käsitellystä puusta.

Sahanpuru ei ole hyvä seosaine liian tiiviin rakenteensa vuoksi. Myynnissä on myös seosaineena markkinoitua kutterilastun ja hevosenlannan esikompostoitua seosta.

4. Turve

Turve sitoo hyvin typpeä, hajua ja kosteutta sekä lahoaa nopeasti. Turve on rakenteeltaan tiivistä, joten se ei kuohkeuta kompostia kovin hyvin. Turpeen lisäksi kompostissa kannattaa käyttää karkearakenteista seosainetta kuten haketta. Turve jäätyy talvella seosainesäiliössä, mutta on suhteellisen helppo käyttää myös jäisenä.

5. Kuorike

Kuorirouhe eli kuorike sopii hyvin kompostointiin huokoisen rakenteensa vuoksi. Kuorike sitoo hyvin hajua, kosteutta ja typpeä. Kuorike sisältää hyödyllisiä hivenaineita. Lisäksi sen on todettu estävän kärpästen lisääntymistä kompostissa.

6. Vanha komposti

Vanhan kompostin maatumattomat osat, jotka saadaan talteen seulomalla, sopivat hyvin käytettäväksi seosaineena. Vanhassa kompostissa on sädesienirihmastoja, jotka karkottaa kärpäsiä.

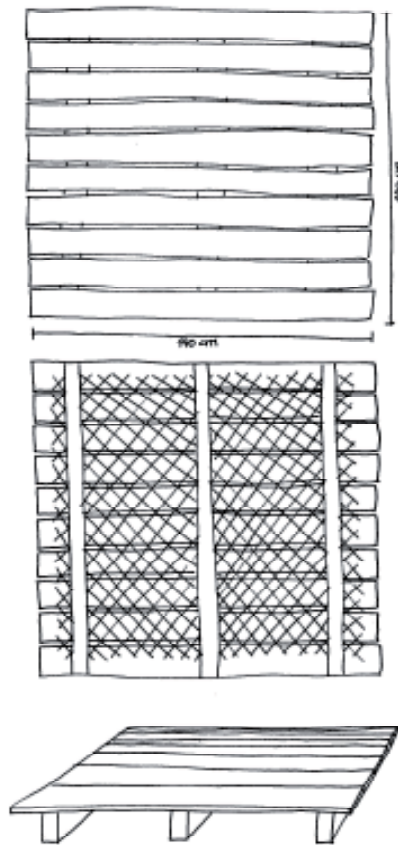

KOMPOSTORIN RAKENNUSOHJE

Hyvää kompostoria ei välttämättä tarvitse ostaa vaan sen voi nikkaroida itse. Tämän lämpöeristetyin ja haittaeläimiltä suojatun kompostorin volyyymi on 1 200 litraa. Lisäämällä väliseinän saat kaksi 600 litran kompostoria. Voit käyttää toista puolta sillä aikaa kun toinen puoli saa jälkikompostoida rauhassa.

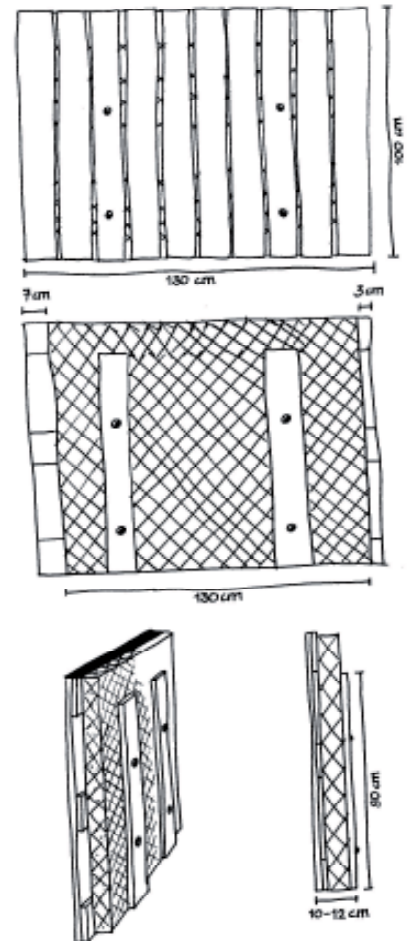
Etuseinä kiinnitetään soljilla, jotta sen voi tarvittaessa avata. Näin on helpompi poistaa multa kun se on valmis käytettäväksi puutarhassa.

Alusta

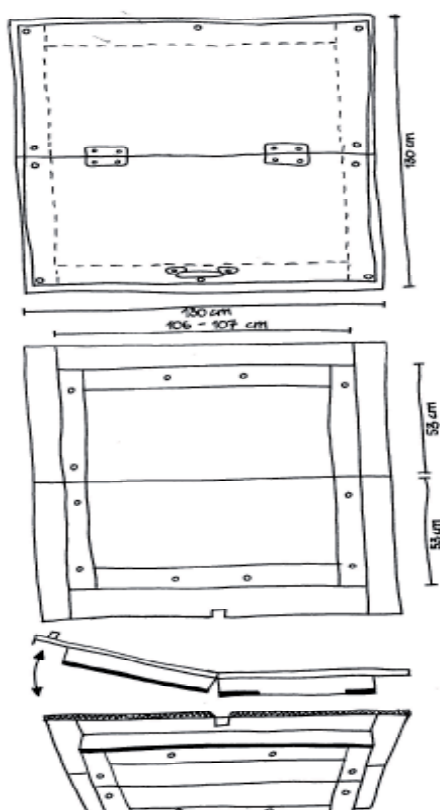
1. päältä
2. alta
3. perspektiivi

Seinät

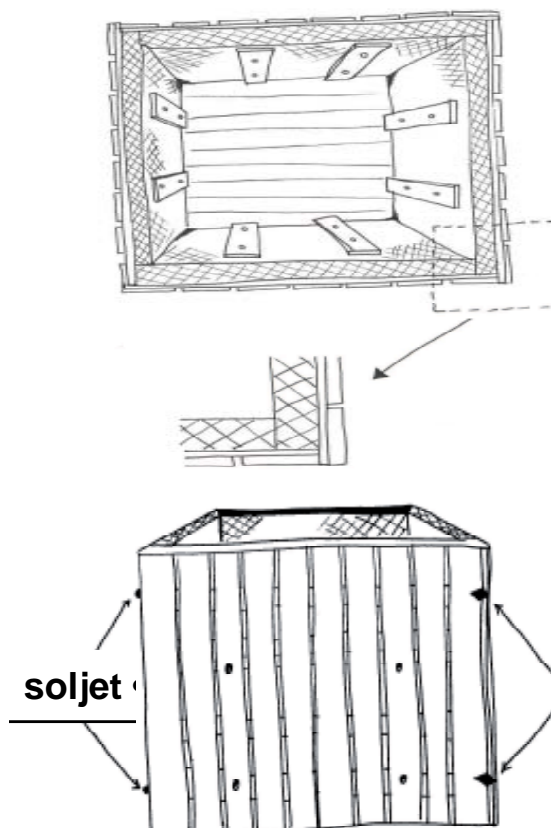

1. ulkoa
2. sisältä
3. sivulta

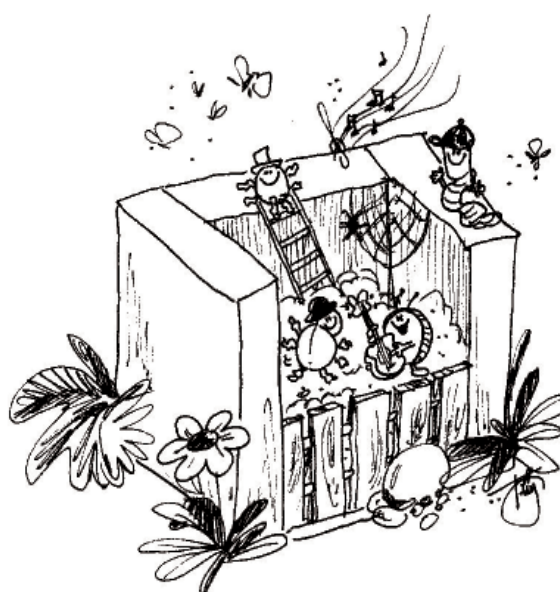
Kansi

Kompostori ylhäältä

1. päältä
2. alta
3. perspektiivi

KOMPOSTOITAVIA JÄTTEITÄ OVAT

Hedelmien ja kasvisten kuoret

Yleisimmät säilöntäaineet hajoavat vähitellen kompostissa

Kahvin ja teen porot suodatinpapereineen

Kaikki muu ruokajäte

Suuria ja kiinteitä jätekappaleita, kuten kaalia tai leipää on hyvä pieniä muutamaan osaan, jotta ne maatuvat paremmin

Talouspaperit

Kukkamulta ja kasvinjätteet

KOMPOSTIIN EI PIDÄ LAITTAA

Ei tuhkaa eikä kalkkia.

Komposti tulee liian emäksiseksi, pieneliöiden toiminta häiriintyy.

Ei ongelmajätteitä: öljyä, bensiiniä, liuottimia, maalia, torjunta-, desinfiointi ja lahonsuoja-aineita eikä lääkkeitä

Ei muovia, lasia eikä metallia

Ei keinokuitua, kumia eikä nahkaa

Ei tupakantumppeja

Ei suuria määriä paperia, muovitettua ja vahapinoitettua paperia ei lainkaan

Palvelunumerot

Palvelunumerot palvelevat arkisin klo 8-15.45.

Puhelusta peritään normaali pvm/mpm.

Kuljetus ☎ 020 690 150

kuljetus@rosknroll.fi

- palaute jätteenkuljetuksista, eko- ja jäteposteistä ja biojätteen keräyksestä
- jätehuoltoon liittyminen, sen lopetus tai keskeytys
- jäteastian tyhjennysvälin tai tyyppin muutos
- jäteastian vuokraus
- tyhjennyshinnat

Neuvonta ☎ 020 690 155

neuvonta@rosknroll.fi

- lajitteluohjeet
- kompostointineuvonta
- jätteiden vastaanottopalvelut
- maksuttomien neuvontatilaisuuksien ja oppaiden tilaus

Laskutus ☎ 020 690 157

laskutus@rosknroll.fi

- laskutustiedustelut

Sähköiset palvelut www.rosknroll.fi

Rosk'n Rollin internetsivuilla on monenlaista tietoa jätehuollosta: kuinka vähentää jätettä, lajitella tai kompostoida, mihin mikäkin jäte kuuluu, miten jätteet kulkevat käsittelyyn ja hyödynnettäväksi sekä mitkä ovat jäteasemien vastaanottohinnat ja -ehdot.

Sivuilla voit tiedonhaun lisäksi:

- liittyä jätehuoltoon
- keskeyttää tyhjennykset esim. loman ajaksi (alle kuukauden keskeytykset)
- vaihtaa jäteastiaa tai muuttaa sen tyhjennysväliä
- vuokrata jäteastian
- tilata jätehuolto-oppaita ja ohjeita
- antaa palautetta jätehuoltopalveluista